

[Poul Sørensen.]

skolen og den nuværende fri mellemskole vil sætte en 7. klasse, således som jeg har skitseret det, og så i øvrigt sætte et spørgsmålstegn ved, hvem der skal nå op i 8. klasse.

Else Zeuthen: Når jeg har ønsket at tage ordet under denne debat, er det for at udtrykke min store betænkelighed ved de af den højtærede undervisningsminister fremsatte lovforslag, som mit parti jo i øvrigt har tilsluttet sig med undtagelse af det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp, der kan give principiel tilslutning til de synspunkter, jeg her skal fremsætte.

Jeg skal samle mine betænkeligheder om nogle enkelte hovedpunkter. For det første vil jeg gerne sige, at jeg fuldt forstår Danmarks Lærerforenings ønske om at få nedsat en hurtigt arbejdende kommission til drøftelse og forberedelse af lovforslagene. Også inden for andre lærerorganisationer hersker der som tidligere fremhævet utilfredshed over ikke at være blevet taget med på råd, før de foreliggende lovforslag blev fremsat. Når det siges, at denne sag har været gennemdrøftet mere end nogen anden, kan jeg ikke gå med hertil. Man har nok debatteret og drøftet skolesagen, men man har ikke, så vidt jeg ved, foretaget dybtgående undersøgelser. Jeg kan blot henvise til, hvor langt anderledes grundigt man er gået til værks i Sverige, således som det fremgår af beretningen fra det i forrige folketingssamling nedsatte udvalg, bilag 11. Først nedsatte man i 1940 et såkaldt ekspertudvalg bestående af skolekyndige og skoleinteresserede mænd og kvinder og teoretiske og praktiske pædagoger repræsenterende samtlige skoleformer. Dette udvalg, der arbejdede i 7 år, foretog en grundig analyse af det svenske skolevæsens historie, struktur og problemer, og det udarbejdede forslag til skolens fremtidige ordning. Men kort før dette arbejde blev færdigt, blev der nedsat en parlamentarisk kommission, som skulle prøve ekspertudvalgets betænkning og finde frem til det politisk gennemførlige, og derefter begyndte man endda med omfattende praktiske forsøg.

Jeg har fremført dette for at understrege, hvor langt grundigere man er gået til værks i vort naboland, og jeg vil derfor understrege

betydningen af, at der kommer et meget nært samarbejde i stand med den danske lærerstand under den nærmere udformning af lovforslagene. Jeg ved ikke, om der er andre former for samarbejde, men mig forekommer henvendelser og deputationer ikke at være nok.

Man hører ikke sjældent den udtalelse, at det jo ikke er lærerne, der skal bestemme de former, under hvilke børnene skal undervises. Det skal de ganske vist ikke gøre alene, men en nyordning skulle dog gerne mødes med udstrakt velvilje og billigelse af de mænd og kvinder, der først og fremmest skal arbejde med den, og som vel har den bedste indsigt i undervisningens problemer — ellers tror jeg ikke, reformen får nogen god start.

Det andet punkt, jeg vil hæfte mig ved, er, at lovforslaget åbner mulighed for overgang til enhedsskolen i de første 7 eller 6 år.

Jeg har med den største interesse læst i beretningen om forsøgene med enhedsskolen i Horsens og på Frederiksberg. Det står mig klart, at forsøgene er betydningsfulde og viser, hvilke fordele en enhedsskole kan have, men jeg finder, at forsøgene trods alt er for begrænsede. Det fremhæves jo også gang på gang i rapporterne derfra, at man endnu ikke ved nok til at kunne drage afgørende konklusioner. For det første er det vel sikkert, at de lærere, der foretager forsøgene, er særligt interesserede i disse forsøg og derfor sandsynligvis opnår bedre resultater, end man vil kunne regne med gennemsnitligt. Endvidere har man ved forsøgene arbejdet med en lavere klassekvotient end almindeligt i skolen, og endelig fremhæves det i rapporterne om skoleforsøgene, at en tilfredsstillende undervisning i de udelte skoleklasser på de ældre trin kun kan gives, hvis lærerne anvender gruppeundervisning og individualiseret undervisning i større udstrækning, end det almindeligvis er tilfældet, samt at såkaldte „deletimer“ er næsten uundværlige, da afstanden i intelligensudviklingen mellem de velbegavede og de svagere begavede børn bliver større med alderen. Derfor vil arbejdet i udelte klasser give læreren et betydeligt ekstraarbejde og, i den udstrækning man tyr til deletimer, betyde væsentlige udgifter til ekstra lærerløn og lokaler.